

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Υπό
ΤΟΥ ΔΡ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΥΣΣΑΚΗ

Professor, Department of Finance, College of Business Administration,
Florida International University, Miami, Florida, U.S.A.

Στα πλαίσια των σύγχρονων οικονομικών εξελίξεων, η σημασία των Τραπεζών αποκτά μια συνεχώς αυξανόμενη βαρύτητα. Γιατί στην προσπάθεια προσέλκυσης ξένου κεφαλαίου και ανάπτυξης της επενδυτικής δραστηριότητας, ο ρόλος των τραπεζών είναι περισσότερο από σημαντικός.

Το γεγονός αυτό δημιουργεί την ανάγκη οι Τραπεζικές εργασίες, στο σύνολο τους, να οργανωθούν βασισμένες στις σημερινές επιστημονικές εξελίξεις και να διαποτισθούν από το επιστημονικό πνεύμα. Για την επίτευξη όμως αυτού του στόχου απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία τραπεζικών στελεχών, πλήρως ενημερωμένων στις σημερινές επιστημονικές και οργανωτικές εξελίξεις. Η διαρκής εκπαίδευση του τραπεζικού προσωπικού συμβάλλει άμεσα στη βελτίωση της μορφωτικής και επαγγελματικής στάθμης των τραπεζικών στελεχών, και άμεσα στον εκσυγχρονισμό των τραπεζικών διαδικασιών και στην καλύτερη υπηρεσιών προς το κοινό.

Οι οικονομικά προηγμένες χώρες του Δυτικού Κόσμου, διαμόρφωσαν ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα που περιλαμβάνει τρεις βαθμίδες : τη βασική εκπαίδευση, την εξειδικευμένη και λεπτομερή κατά τομείς και την ανώτερη, η οποία αποβλέπει στη δημιουργία ικανών διοικητικών στελεχών (Managers). Η εκπαίδευση αυτή είναι ομοιογενής και ενιαία και παρέχεται, στην τελευταία περίπτωση, σε συνεργασία με Πανεπιστήμια.

Αντίθετα από ότι συμβαίνει στις οικονομικά προηγμένες χώρες του Δυτικού Κόσμου, η χώρα μας στερείται φορέα τραπεζικής εκπαίδευσης, Γι' αυτό και η τραπεζική εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι αποτέλεσμα προσπαθειών, μεμονωμένα από κάθε μία εμπορική Τράπεζα. Έτσι φυσικό επακόλουθο είναι η ύπαρξη σημαντικών διαφορών ανάμεσα στις τράπεζες όσον αφορά το είδος και τη στάθμη των εκπαιδευτικών τους προγραμμάτων.

Έτσι οι περισσότερες Τράπεζες στη χώρα μας παρέχουν προγράμματα βασικής και εξειδικευμένης εκπαίδευσης*, στα οποία επαναλαμβάνεται η διδασκαλία των ίδιων αντικειμένων. Βέβαια είναι γεγονός ότι τα προγράμματα αυτά συνέβαλαν στην προσωρινή επίλυση των εκπαιδευτικών αναγκών ξεχωριστά κάθε Τράπεζας, αλλά όμως αυτό είχε ως συνέπεια το υψηλό κόστος εκπαίδευσης το οποίο θα περιοριζόταν σημαντικά αν η εκπαιδευτική δραστηριότητα αναλαμβανόταν συλλογικά.

Ιδιαίτερα επιτακτική είναι η ανάγκη αυτή στο επίπεδο ανωτέρων στελεχών επειδή η εκπαίδευση κυρίως προετοιμάζει τα κακά διοικητικά στελέχη. Τα στελέχη αυτά θα δώσουν τις κατευθύνσεις και τη φυσιογνωμία μιας καλής και συστηματικής οργάνωσης και εξυπηρέτησης που να ανταποκρίνεται στο πνεύμα και στο κλίμα των συγχρόνων καιρών. Το στοιχείο ότι τα Ελληνικά Πανεπιστήμια δεν παρέχουν εξειδικευμένες σπουδές στα τραπεζικά θέματα, και ανεξάρτητα από το γεγονός ότι τα στελέχη των τραπεζών μπορεί μεν να έχουν αποκτήσει επιμέρους εξειδικεύσεις όχι όμως και βασική τραπεζική υποδομή, καθιστά επιτακτική την ανάγκη για την οργάνωση ενός αναλόγου μεταπτυχιακού προγράμματος. Το πρόγραμμα αυτό θα απευθύνεται σε απόφοιτους Πανεπιστημίου οικονομικής επιχειρηματικής κατευθύνσεως που έχουν μεν σχετικές γνώσεις οργάνωσης όχι όμως στο τραπεζικό τομέα.

Λόγω της σοβαρότητας που θα έχει αυτή η προσπάθεια, θεωρείται σκόπιμο να αντιμετωπισθεί υπεύθυνα το πρόγραμμα αυτό με την ανάθεση του σε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Ε.Ι.) την Αθηνών - Πειραιώς, και σε συνεργασία με όλες τις Τράπεζες. Οι προϋποθέσεις και οι διατυπώσεις εισδοχής των φοιτητών θα πρέπει να καθοριστούν έπειτα από συνεννόηση των ενδιαφερόμενων Τραπεζών με τον αρμόδιο φορέα.

Απαραίτητως οι προτεινόμενοι θα πρέπει να είναι πτυχιούχοι Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος, γνώστες μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας και να τους έχει χορηγηθεί εκπαιδευτική άδεια ενός εξαμήνου ή και περισσότερο, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Ο φορέας (Α.Ε.Ι.) θα έχει την υποχρέωση να εφαρμόσει το πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα σπουδών, εξαμήνου διάρκειας, θα περιλαμβάνει 4 βασικά μαθήματα, κοινά για όλους τους σπουδαστές, τα οποία θα συμπληρώνονται με 2 άλλα προαιρετικά κατ' επιλογήν, ανάλογα, με τα ειδικότερα επαγγελματικά εν-

* Για την βασική και εξειδικευμένη εκπαίδευση στην Ελλάδα βλέπε : Εμμ. Ν. Ρουσσάκης, «Η Τραπεζική Εκπαίδευση στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό», Σπουδαί, Νο. 4, 1981, σ. 955-964.

διαφέροντα του σπουδαστή. Τα υποχρεωτικά μαθήματα στόχο έχουν να δημιουργήσουν ένα κοινό πυρήνα για τον χρηματοδοτικό τομέα, απαραίτητη προϋπόθεση κάθε τραπεζικής δραστηριότητας. Τα μαθήματα επιλογής στοχεύουν να εμπλουτίσουν τις γνώσεις του στελέχους ανάλογα με τις απαιτήσεις της θέσεως εργασίας που έχει στην Τράπεζα και τα ανάλογα ενδιαφέροντα που προέρχονται από αυτήν.

Τα συγκεκριμένα μαθήματα έχουμε τη γνώμη ότι θα πρέπει να είναι τα ακόλουθα.

A. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. Χρηματαγορά - Κεφαλαιαγορά (Financial Markets)
2. Χρηματοοικονομική - Διοικητική (Corporate Finance)
3. Χρηματοοικονομική Λογιστική (Financial Accounting)
4. Διοίκηση Τραπεζών (Commercial Bank Management)

B. ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ (ΕΠΙΛΟΓΗΣ)

1. Διεθνής Τραπεζική (International Banking)
2. Πιστοδοτική ανάλυση (Credit Analysis)
3. Κοστολόγηση (Cost Accounting)
4. Διοικητική Λογιστική (Managerial Accounting)
5. Πληροφοριακά συστήματα διοικήσεως (Management Information Systems)
6. Φορολογική νομοθεσία (Corporate Taxation and tax strategies)
7. Προϋπολογιστικός Σχεδιασμός (Corporate Planning)
8. Αρχές Διοικητικής (Principles of Management)
9. Διεθνής χρηματοοικονομική (International Finance)
10. Ανάλυση στατιστικών δεδομένων (Statistical Analysis using Software packages)

Υποψήφιοι που δεν προέρχονται από οικονομικές σχολές θα μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα εφόσον έχουν επαρκείς γνώσεις στα εξής αντικείμενα :

1. Αρχές Οικονομίας (Principles of Economics)
2. Αρχές Λογιστικής (Principles of Accounting)
3. Αρχές Χρηματοδοτήσεως (Principles of Finance)

Οι διδάσκοντες θα πρέπει να είναι καθηγητές Α.Ε.Ι. (οποιασδήποτε βαθμίδας) ή Τραπεζικοί υπάλληλοι με εμπειρία στο αντικείμενο διδασκαλίας και που κατέχουν τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για διδασκαλία σε Α.Ε.Ι.

Είναι αυτονόητο ότι απαραίτητη προϋπόθεση επιτυχίας του προγράμματος αυτού είναι η επιλογή των σπουδαστών με αυστηρά αξιοκρατικά κριτήρια, πράγμα που θα επιτρέψει τη διατήρηση των σπουδών σε υψηλό ποιοτικό επίπεδο. Η προτεινόμενη συλλογική αντιμετώπιση της εκπαίδευσης των τραπεζικών στελεχών μπορεί να αποτελέσει την απαρχή μιας εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ των ελληνικών Τραπεζών για το συμφέρον τόσο των ίδιων των Τραπεζών όσο και της ελληνικής οικονομίας.